

Előfizetési árak :

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak :

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlközásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VI. évfolyam.

Szászsebes, 1901. November 5.

6. szám.

Járásiak panasza.

Lapunk mult évfolyamának 50-ik számában a fent irt czim alatt közlemény jelent meg Mikó László tisztelt kartárs úr tollából, melyből a tisztelt olvasó arról értesülhetett, hogy az állami kezelésbe átvett erdőknél alkalmazásban álló kartársak helyzete az állami kezelésbe történt átvétel óta lényegesen javult, ha nem is egyébben, hát legalább abban, hogy fizetésüket most már a vármegyei pénztárból pontosan kapják.

A közlemény egyes részeihez némi kétség férközvéen, legyen szabad erre vonatkozólag pár rövid szóban nyilatkozni, kimutatván azokban azt, hogy a helyzet nem hogy nem rózsás, de sok helyütt talán még a réginél is rosszabb.

Mikó László tisztelt kartárs úr valóban — legalább részben — boldognak vallhatja magát, ha fizetését csakugyan a vármegyei pénztár fizeti az ott ismeretes rendes pontossággal, de bezzeg számosan vagyunk olyanok, kik még ennek a csekély kedvezménynek sem részesei. Én a magam részéről tiszta lelkiismeretemre mondhatom, hogy az új szolgálati szabályzatunk életbelépte előtt csekély fizetésemet sokkal pontosabban kaptam meg, mint a hogy az most, az újabb korszakban történik. Hogy miért van ez így, azt egy pár szóval könnyen megmagyarázhatom.

A régi időkben fizetésem dolgában ugyanis nem volt senkivel mással dolgom, mint a községi biróval, most azonban, hogy az új rend életbe lépett, nálunk minden egyes községben a volt urbéreseknél szervezkedniök kellett, megválasztván maguknak az elnököt pénztárnokot stb. Most már ha havi járandóságomat felvenni óhajtom, első sorban az elnökhöz kell fordulnom azzal a tiszteletteljes kéréssel, hogy a nyugtámat láttamozni sziveskedjék, de mig ezt otthon találok, megesik, hogy néha ötször-hatszor is el kell látogatnom a lakására. Ezzel végezve, következik a Golgothának ez az utja a pénztárhoz, csak azzal a különbséggel, hogy itt még többet kell fáradoznom, mint az elnöknel, mert a mint ez észreveszi a járási erdőör közeledését, rendesen kereket old s akkor azután egy pár napig bottal üthetem a nyomát, ha azonban mégis sikerül öt valamikép elcsipni, akkor vagy kibeszéli magát, hogy most éppen nincsen pénz a kasszában, vagy ha már csakugyan fizet, akkor rendesen előre célzásokat tesz a jó áldomásra s a vége a dolognak az, hogy az ember ha meg is kapta keservesen kiérdemelt járandóságát, szinte csak olyan üres zsebbel távozik s megy az otthon pénzt s illetve ételmet, ruházatot váró családjához, mint a milyennel jött, vagy mint ha semmit sem kapott volna.

Már most vegyük még azt a nehézséget, hogy mig az elnök a községnek egyik — addig a pénztáros annak a másik végén lakik, a

mi rendes helyeken nem is nagy baj, igen, de nálunk akadnak olyan szétszórt községek, melyeknek egyik vége a másiktól 6—7 kilométernyi távolságra fekszik s ezt a sétát néhányszor ide-oda megtenni nem tréfadolog és azt a drága időt, melyet így kell elfecsérelnünk, egyéb és sokkal hasznosabb teendőre is fordíthatnók. Ilyen viszonyok eredményezték csak a folyó évben is azt, hogy a július, augusztus és szeptember hónapokra járó 87 korona 90 fillér helyett eddig csak 8 korona 85 fillért tudtam megkapni tiz községben, a melyekről tudtam, hogy úgy az elnök, mint a pénztáros otthon van, mert vannak ám olyan községeink is, a hol a volt urbéresek elnöke. pénztárosa minden év április havának elejével idegen vidékre munkába megy és csak november hóban tér vissza, a mikor azután itteni hivatal-szerű munkáikat végzik. Tizenkilenc erdő-birtokosom, illetve szolgálatadóm van, kiknek egy részétől fizetésemre a folyó évben még mit sem kaptam s hogy nem csak magam vagyok ebben a siralmas helyzetben, legjobban bizonyítja az, hogy mult hó 9 én két kar-társammal tallákozva, ezek azt panaszták, hogy fizetésükből az egész nyáron át még csak annyit sem tudtak beszédni, a miből hivatalos utazásaik költségeit fedezhették volna, minek következtében családjukkal egyetemben csak a hitelezők kegyelméből tengették életüket, a mi annak olcsóvá tételére bizony nem igen lehetett kedvező befolyással, mert tudnivaló

dolog, hogy a hitelbe adott portéka ára mindig borsosabb szokott lenni, mint a készpénzen vásároltté.

Nem kell tehát senkinek csodálkozni azon, hogy ilyen körülmények között néha-néha feljajdulunk azért, mert nem vagyunk képesek rendesen megélni, hitelünket és ez által tekintélyünket fentartani s irigykedve tekintünk azok felé a boldog kartásak felé, a kik fizetéseiket valamely rendes pénztárból pontosan kapják.

Hát bizony sajnálatos dolog, hogy az állásunk rendezésének ezt a legfontosabb s egyébként talán legkönnyebben megoldható részében még mindig nincs egyöntetű eljárás behozva s addig, míg kötelelességeink, szol-gálatunk terhei majdnem mindenütt teljesen egyenlők, valamennyiünket egyforma szolgálati és fegyelmi szabályok kötnek, egyenlő minő-sítéssel kell bírunk, anyagi helyzetünk jó-formán annyiféle, a hány törvényhatóság terü-letén munkálkodunk.

Ez mostani helyzetünknek szomorú, de a valót hűségesen mutató tükre, melyet meg-változtatni minden erőnkől és minden igye-kezetünkkel törekednünk kell, ezt azonban csak akkor és úgy érhetjük el, ha mind-annyian, a hányan vagyunk, egy szorosan összetartó testté tömörülünk s a jövőben nem fog mindenki csak a saját ügyével, bajával, törődni. hanem sikra száll és küzdeni fog többi kartársai javáért is. Panaszainkat — hogy azokat kölcsönösen megismerjük — módunkban

TÁRCSA.

A vadászat.

A „Budapesti Napló” után.

Írta: Szecső Vilmos

Brátkay Pál gróf az erdőszélen állt egy fához támaszkodva és nézte elmerengve a tájat, az öcse, Péter gróf pedig benn az erdőben vadászott a pajtásaival.

Brátkay Pál az anyjára ütött: szöke volt ő is, szelid vonásu, szerette a művészeteket, maga is verseket írt és bizony többször ült a pegazuson, mint igazi, földönjáró lovon, a lantot szívesebben forgatta, mint a kardot.

Péter gróf ellenben az apjához volt hasonlatos: szikár, cigánybarna, minden nyaktörő sport kedvelője, heves, erőszakos és gőgös, mint az apja, akit harmadéve párhajban agyonlőttek.

Szeptember volt: már nem nyár és még nem ősz, a nap még forrón tűzött, de a szemhatár már fehéres ködbe veszett. A szellő lágy, langyos és ibolyaillatos volt; jóllehet, ibolyák már nem termettek; itt-ott újra fiatal és friss zöldben fakadozott a lomb, de a földet már hervadó levelek borították. A föl-támadás és az enyészet egyszerre uralkodott a tájon, a tavaszosan tiszta levegőben összevegyült, egybe-áradt felső, fejlődő és már elhervadt virágok illata. Meleg aranyos és heves verőfény csókolta a földet, még ezer rovar zümmögött a nap fényében még vidám, madarak szeldelték a levegőt, a völgyekből meleg légáram tódult föl és mind e fényben, ragyogásban, melegségben, bár csak halványan és sejtethően, valami igen finom melankólia reszketett, mely nemcsak érez-hető, de szinte szemmel volt látható, mint finom hamavas pára, mely gyöngéd, alig észrevehető kékes-fehér patinával vont a domboldalak földjét.

A Brátkay Pál szívében méla érzések zsongtak a természet e végtelen és finom szépségének meg-

van egymással igen könnyen közölni, mert hiszen itt van a mi saját közös lapunk, melynek hasábjai az erdészeti altiszti személyzet érdekeit érintő dolgoknak eddig is mindig nyitva állottak és nyitva állanak ma is. Természetes, hogy abban az esetben, ha azt kívánjuk, hogy lapunk a mi érdekeinkért sikra szálljon, nekünk sem szabad megvonnunk tőle támogatásunkat hanem fel kell azt karolnunk minden erőnkől, a mi utóvégre is nem olyan nagyon nehéz, mert hiszen az a pár fillér, melyet erre a célra áldozunk, alig tesz számbavehető, s olyan összeget, melyet valamely más uton megtakarítani ne lehetne.

Kíváncsian várom annak a mozgalomnak az eredményét, mellyel az országos erdészeti és vadászati altiszti nyugdíj és segélyegyesület megalakításának előmozdítására ideiglenes elnökünk az arra vonatkozó adatokat gyűjti, hogy kik és hányan vagyunk olyanok, kik az egyesület megalakulását s ezzel egy szebb jövő áldásait kívánjuk. A legközelebbi napok különben erre nézve nyilván megadják a feleletet, melyből meglátjuk, hogy érdemes-e érdekünkben fáradozni, vagy pedig marad minden a régiben.

Papp Sándor
kerületi erdőőr.

Az ölyv táplálkozási viszonyairól.

(Adat a vadászat átiattanához.)

(Folytatás és vége.)

Arra nézve, hogy mily kátékonyvá válhatik az ölyv fészkelése idejében s hogy mily változatos az a menü, amelylyel porontyait ellátni szokta, érdekes például szolgálhat a következő eset. Egy erdész talált egy ragadozó madár-fészket, amelyből azután kiszedett három már meglehetősen kifejlett madár-fiókát, amelyet később mezei ölyveknek állapítottak meg. Miután az erdész kezdetben nem tudta, milyen madárral van dolga, az öregeket is szeretne volna elpusztítani a három fiókát kivitte az erdő szélére s ott egy csonka fatörzsre kötötte ki azokat, eléjük pedig egy tányérvasat tett. Az egyik öreg madár csakhamar megjelent a helyszínén, körülropködté fiait, de nem tudta magát rászánni, hogy fiaikhoz szálljon; később eltűnt a láthatárról. Másnapon a kitett vasban egy fia ragadozó-madarat találtak, az előbbi háromnak testvérét, amely midőn a fészket kiszedték, valami módon észrevétlenül eltűnt s most, hogy meghallotta testvéreinek sikongását, hozzájuk sietett s úgy került törbe. A fiatalok, hogy megfigyelhessék, vajjon az öregek mivel táplálják azokat, még négy napig maradtak kikötve, mialatt az öregeket távolról távcső segélyével megfigyelték. Mind a két öreg hordott prédát a fiatalok számára, de egyik sem ereszkedett le, hanem a fiatalok fölött lebegve hullatták alá a hozott prédát, mely gyakrabban a kitett tányérvasba esett s az ismételten becsapódott. Meglepő, hogy mennyi és miféle zsákmányt hoztak fiaiknak. A négy nap alatt ugyanis 3 nyirfajdot (még hozzá tojót), két darab félanyányi nyulat, egy szajkót, két vadgalambot és két mókust hurczoltak oda, mely prédát az örül kirendelt ember

érezésében. Lelkében föltámadt a vágy a dicsőségre és a szeretésre; fantáziája szárnyat öltött és egy szlens képen formálta ki e halódó és ragyogó szep-tembert; ime, a nyár, mint egy hervadó, szép asszony forró és szomoru szerelemben öleli magához immár hidegülő kedvesét, a földet. . . .

Álmodozásából élénk kutyacsaholás és az avaron nyikorgó csizmák zaja riasztotta föl. A merengéséből fölrázott ember restelkedő zavarával fordult meg: Brátkay Péter meg a társai jöttek ki az erdőből.

Görnyedve, nehezen lépdegéltek a nagy vadász-zsákmány alatt, melyet vállukon cipeltek. A sikeres vadászat mámoros, hangos jókedvet keltett bennük, a fiatal, diadalmas erő nyersségével nevettek, míg ruhájukon végigcsepegett a vállukra dobott vadnak vére; mikor az erdő szélre értek, egy halomba dobták a földre az elejtett vadat, ők maguk nagyot és vidámat nyújtózkodtak, megszabadulván válluk a tehertől.

S ahogy óriás zsákmányukat nézték, arcukon az elégedettség, erejük és ügyességük tudatának mosolya

ömlött el, a vértől részeg szemük meg kegyetlen és vad lángban csillogott. A kutyák kuncogva szaglászta körül a halmot, mely agyonlőtt nyulakból, őzekből és vad szárnyasokból alakult.

Pál is odanézett az összehalmozott zsákmányra. A sárga avarban itt is, meg ott is sötétpiros véreceskék folydogáltak szét, a föld mohón itta föl a sűrű vért; az elejtett állatok egymásra dobva heverték ott . . . némelyiknek teste még vonaglott, mások már megdermedtek, szemük végtelen fájdalomban tört meg, lábuk megmerevedve nyult a levegőbe, mint valamely élettelen fának kopár ága . . . némelyik vadnak szemén, száján, orrán folyt a vére, másoknak a hasát tépte föl a golyó, a bele kilógott, az egész test mozdulatlan volt, csak a kilógó bél reszketett . . .

A Pál gróf finom idegzete borzalomban, irtózatban és mélységes undorban remegett meg. Egy percig végtelen csönd áradt szét az egész tájon, mintha a természet fájdalmas irtózatában megmerevedett volna. Pál oly félelmetesnek találta e csöndet, lágy poéta

mindig eltávolította. A nyirfajdokat az öregek az erősebb tollaktól megkopasztva hozták a fiaknak. Végre, midőn belátták, hogy az öregeket nem fog sikerülni elfogni, a fiatalokat eltávolították, de a tett megfigyelés is elégséges annak bizonyítására, hogy az ölv korántsem oly ártalmatlan, mint aminőnek általában tartják („Vadászlap“ 1894. pag. 310.). De hogy az ölv nemcsak az apróvad-félék ostora, de a baromfiakra nézve is veszedelmes, azt se én észleltem először. A gazdaszony a megmondhatója, mennyiszer megkergeti ez a szentnek híresztelt zsvány az aprójóságot s hány reményteljes csibécskének, kacsafiúnak s egyéb baromfinak oltja ki életét! A magánosan álló mezei és erdei lakokat csak oly szemtelen merészséggel kóvályogja körül az ölv (bitangoló háziszárnyas kerithetése céljából), mint akár a héja. És tény az, többször megfigyeltem, hogy a kisebb, úgynevezett „parasztfajta tyúkot“ is elragadja a nagy, erős ölv; nem hiába hívja tehát a zalai, meg a somogymegyei nép „tikhordó kányának“ az ölvet. Igaz, ha a vadfélékből kikopik az ölv, vagy még inkább ha vadszegény vidékre vetődik, egy-egy hörcsögöt vagy ártatlan kigyót is zsákmányul ejt, sőt esők után előmászó földigisztákkal is telezabálja magát, békákat s tücsköket is fogdos, miáltal ősszel némi hasznot tesz a gazdának; de ezáltal vajmi kevéssé érdemli ki méltánylásunkat azon tetemes kárral szemben, mit a vadásznak okoz. Mégis nevezetes e mellett, hogy a szélkiáltón kívül nincs talán madár egy sem, mely annyi feketetücsköt emésztene el, mint épen a közönséges mezei ölv s tény az, hogy vadszegény vidékeken őszön át majdnem kizárólag tücsök meg béka fogás a mestersége a tarlók felett bogarászó ölveknek. Őszönte az Alföld parlagos, tarlós pusztáin lőtt ölvöket mindig tömve találtam tücsökkel, meg — talán nyomtatékul szolgáló — nagy varangyos békákkal; egernek azonban leg többnyire nyoma se volt bennük, csak egérvész idején,

vagy az úgynevezett férges években. Azért én erősen hiszem és meg is vagyok róla győződve, hogy őszkor a mezőkön szertekószáló ölvöknek nem az egerészés, hanem tücsök- és békavadászás a céljuk. Mikor az ölv megáll libegni a tarlók felett, mint a vércse, akkor nem egeret, de tücsköt vagy békát szemel s ha részút irányban lecsap, vagyis inkább lesuhint (mert az ölvnél voltaképeni lecsapásról mint más ragadozó madaraknál, alig lehet szó), akkor az — mint többször meggyőződtem azon frissiben lőtt példányoknál soha sem egerre (ezt ültében lesi), de a fent említett bogár vagy hüllőre történik mindig. Ha vadfélét támadt meg az ölv, támadás modora egészen más és akkor a körülményekhez képest nagy élénkséget is képes kifejteni. A tücskön és varangyos békán kívül van még az ölvnek egy kedvencz falatja s ez a rétek átka, a vakond, Persze jobbára talán azért, mert semmi ügyességgel s nagyobb emócióval nem jár ennek a megkaparítása, ha egyszer fölszínre kerül. De legyen bár-hogy is, az azonban tény, hogy igen soknak a végére jár. Midőn fiai vannak, egyéb zsákmánymaradék közt sokszor akadunk vakondra, nem ritkán kettő-háromra is, mely némely vidéken (ahol sok a vakond), úgy látszik, a fészkeknek rendes tartalmául szolgál. Egy általam megvizsgált ölvfészkekben nem kevesebb mint 8 vakond hevert, pedig csak két porontya volt az ölvpárnak. Vakondpusztító tulajdonsága miatt tehát részben a mezőgazdaságra is kártékónak kell tartanunk az ölvet, amennyiben újabban minden gazdaszati szaktekintély azt vitatja, hogy a vakond hasznos állat. Ezek után még egyszer fel kell vetnem a kérdést, vajjon honnan veszi az ölv (a hóölv is) télnek idején azt az önfentartására naponta szükséges 30 egeret? Talán a hó alól, vagy a lyukból kaparja ki (!) tyúk módjára magának? . . . Hisz mindenki tudja, hogy az egerek s gözü-félék télen nem igen, vagy abszolute nem is jönnek a föld színére, hanem a hó és a föld

szíve fájva és félve szorult össze egy gondolatra! A puskák, melyek oly büszkén és feszesen állanak ott a fákhöz támasztva, hány élő, dobogó szívet, mennyi csöndes és békés életet, az egyszerű, természet szerint való ösztönök mennyi kapcsolatot tépték szét, e gyilkos csövek mennyi végtelen fájdalmat, hány erőszakos halált idéztek elő!

Péter a Pál vállára ütött.

— No, bátyó amig mi vadásztunk, te bizonyára megint verseket fabrikáltál!

A pajtások durván nevettek.

— Bátyó nem szép, hogy így magadba huzódol. Miért nem tartasz velünk?

Pál vállat vont.

— Néha azt gondolom, bátyó hogy nem mered a puskát a kezébe venni. Félsz tőle.

A többiek nevettek s ahogy Pál körülnézett köztük, szemükből sajnálatot és lenézést olvasott ki.

Sértődött szívéből büszke és heves láng csapódott ki a Pál arcára.

E pillanatban a Brátkay grófok erdésze lépett ki a sűrüből és izgatottan híresztelte:

— Urak, egy pompás szarvas . . . erre hajtják . . . hamar lesbe!

Mind puskájuk után nyultak.

— Ide egy puskával! — kiáltott Pál gróf.

— Ezt már szeretem, pajtás! — szólt nevetve Péter és elismerően ütött a bátyja vállára.

Mind elszéledtek az erdőben különböző les-helyekre. Pál is egy sűrű bokor mögé állt, fölhozta fegyvere kakasát és várakozott.

Gyermekeken érzékeny szívében vad düh tombolt a gyávaság vádjára, melylyel öccse illette, arca égett, szeme csillogott és vigyázott. Távolról elmosódóan hangzott néha a hajcsárok hujjához, majd csönd állt be, a fák is mintha visszafojtott lélekzettel figyeltek volna, csak néha zörrent meg egy-egy levél, csak néha áradt szét egy gyöngye szellő, mint a természet sóhaja.

És Pál gróf, ahogy ott állt, várakozva a bokor

között u. n. egérjárásokat készítve, avagy turkálva keresik tápjukat s emellett rejtekben töltik napjaik nagyobb részét. Mire alapítják tehát az ölyvügyvédek az ölyvek „megbecsülhetlen hasznosságát” illető állításukat? En azt hiszem, az előadatottakban elég részletesen kimutattam annak az állításnak tarthatatlan voltát, hogy az ölyv kiválóan egerésző állat volna, sőt ez bebizonyítottnak is remélem. Ugyanezek állnak a gatyás- vagy hóölyvre (*Archibuteo lagopus*) is, mely madár talán még kártékonyabb zsványfajzat, mint a csupaszlabú ölyvfélék. Telente sok kárt tesz az elkényszeredett gyöngye vadban, fáczánban, fogolyban és nyúlban s mivel képességei is fejlettebbek: ügyesebb, vakmerőbb, mint csupaszlabú rokonai; kétszeresen veszélyessé válik a vadállományra nézve s csak nagyon keveset és inkább csak szükségből egerész. Hogy mire képes ez, az ártatlanság fehér színével kidiszesített (túlnyomóan fehér-tarkázatú) északi szárnyaszsivány, álljon itt Czypk Edének. a korán elhunyt erdélyi ornitológus és kitűnő vadásznak a „Vadászlap”-ban (1891. évf. pag. 430.) közzétett következő tudósítása; „A múlt hó vége felé egy napon erdei szalonkára próbáltam szerencsét. A velem volt vizsla még fiatal s igen messze kijár; vagy 100 lépésre felvert egy szalonkát s nem lóhettem rá, de láttam, melyik bokorba szállt le. Már az aggatón képzeltem és siettem feléje, amint egyszerre nyilsebesen csap le abba a bokorba egy gatyásölyv s a következő pillanatban látom a szalonkát a bokor ellenkező oldalán ki-rebbenni, de nyomban utána az ölyvet is s most kezdődött volna a légi hajsza, ha az ölyv pár szárny-csapás után oly remek ügyességgel el nem csipi lábaival s tovább nem czipeli a szalonkát. Ez úgy 120—130 lépésnyire történt tőlem, de azért igen jól

láttam az egészet. Gondolkoztam, hogy mitevő legyek s affeletti aggedalmam, hogy szalonkámnak hírét sem fogom hallani többé, arra birt, hogy egy elijesztő lövést tegyek, hátha kieresztené karmai közül az áldozatot. Persze, az egész dolog percz müve volt; felkaptam vegyes csövű fegyveremet s az express csőből egy golyót küldtem utána. Meg voltam azonban lepetve, midőn a lövésre az ölyv, mint egy darab fa, alázuhant, a szalonkát pedig tovább láttam evezni, messze, egész fel a havasok felé. Az ölyv egy igen szép öreg példány volt; de a golyó egészen széjjel szakgatta s csak a feje, szárnyai és lábai csüggtek egymáson; a begyében találtam szalonka-tollakat s egy szalonka-csőrt egészben, egy húros rigó darabjait s két egész fejet”. — Ezek után már most nincs más mondanivalóm az ölyveket illetőleg még, mint az, hogy pusztításuknak szüksége elvitázhatlan a hasznos vad tenyészetére. melytől a vadásznak annak a kedvéért engedni nem lehet, hogy gazdaságainknak nem nyilott még elég alkalmuk ezeket a szárnyas tolvajokat beható megfigyelés alá venni, hogy meggyőződést szerezzenek arról, hogy e madarak csakugyan kártékonyabbak, mint hasznosak. — A többi nálunk előforduló ölyvfajról a megfigyelések még nem teljesen kimerítők, de részint meg olyan ritka vagy szórványos előfordulásuk is van, hogy esetleges kártékonyosságuk se igen sokat nyomna a latban és különben is sörét-halál a végzetük ha a vadász lőtávolába kerülnek.

Lakatos Károly.

Hasznos tudnivalók

Tyuktetvek irtása.

A baromfióknak s így magának a baromfinak kényelmetlen ellensége a tyuktetű. A tyuktetvek rendkívül hamar szaporodnak el s különösen a fiatal baromfiiban tesznek károkat, az idősebb és jó husban lévő baromfin nem szeretnek élösküdni, hanem a sovány baromfit, különösen, ha az beteges is, hamar tönkreteszik. Ezért nem lehet eléggé ajánlani a tenyész-tőknek a baromfiótlak és a baromfiak tisztántartását.

A tetvek nagyon kinozzák a baromfiakat s a tetves állat a jó takarmányozás mellett is leromlik, szomorú, sőt a tetvek nagymérvű elszaporodása esetén valóságos lázba esik és el is hull. A jó tojótól a tojási kedvet e baj el is veszi és a fiatalak semmit sem fejlődnek.

A tetvek különösen ott szaporodnak el, hol az ól és baromfi tisztántartására semmi gondot sem fordítanak. A tetvek az állatokon leginkább a farkon a szárnyak alatt és a végbélnyílás fölött találhatók s rendkívül kinozzák a szegény állatot.

A tetves baromfi már külsőleg is felismerhető, ha kezünkbe vesszük és tollát felsimítjuk, akkor csakhamar meglátjuk rajta a tteveket. Ha baromfiaink megtetvesedtek, ami a tisztaság elhanyagolása vagy más helyről jött tetves baromfitól származott, gondunk legyen arra, hogy a tetvektől azokat mielőbb megszabadítsuk. A tetvek pusztítására igen jó szer a

mögött, egyszerre érezte, hogy tagjait vad láz reszketteti meg, a vér forróan és szilajan hullámozott ereiben, szíve erősen dobogott egy mámorban, egy varázsban, melyet még eddig nem érzett. A vágyban, mely a gyermeket vad madár tojásának keresésében égbe nyúló fa tetejére vonzza, a férfit szikla élére, hasadékok, vizmosások mélyére, szembe a veszéllyel, hogy leteritse a rengetegnek vad és büszke szülöttét. Pál szíve is megdobbant a mámorban az ős természet szabad merész, vad és titokzatos lehe után . . .

E pillanatban erősen megzörrent a bokor, mely szemközt állt Pállal . . . szeme vérbe borult, fegyverét fölemelte és lőtt . . . a lövés hangját visszhangosan verték vissza a domboldalak . . . aztán egy pillanatig halálos csönd . . . majd rettenetes jajkiáltás, jaj, emberi jaj . . .

Pál eldobta puskáját, odarohant keresztül bozóton, bokron . . . s ime, a földön vérző mellel feküdt Péter, az édes öccse. Vére sötétpiros erekben folyt szét az avaron s a szomjas föld felitta azt. Rettenettes kiáltással borult Pál a vonagló testvérré, kinek halódó szeme megtörve meredt az ő krétafehér arcára. . . .

dohányhamuból és halzsirból készült kenőcs, melylyel a tetves helyeket jól bekenjük. Jó a terpentinolaj is. De használják azonkívül a tetűsirt is, amely minden gyógyszerárban kapható. Legujabban használják a spirituszban oldott rozmarin-olajat, melyet a tollazat közé fecskendeznek. Az ólakat Aschenbrandt-féle porral készített mézstejjel jó kimeszteni. Használják még és nagyon jó sikerrel a „Death to Lice” nevű rovarport, amely nálunk Budapesten Geittner és Rausch cégnél kapható, Andrassy-ut 8.

A szecsikázásról.

Szecsikázni akkor szokott a gazda amikor azt akarja, hogy a jószág, a rosszabb és nehezebben emészthető takarmányból többet egyék s a mikor pl. a rosszabb szénát, szalmát, más, tápdusabb takarmánnyal keverve akarja etetni.

A szecsikázásnál is vannak azonban szabályok, amelyeket jó tudni s a mit betartani úgy a táplálendő állatok fajtájánál, mint az egyes takarmánynemeknél nagyon kívánatos. Szabályul tekinthetjük először azt, hogy bárminő szándékkal szecsikázunk is a takarmányt, azt nagyon rövidre vágni nem szükséges, mert az állatok akkor kevésbé rágnak meg sőt rágatlanul is nyelik le s a kérődző állatok egy része nem is kérődzik. A lovak a nagyon rövid szecsikától esetleg kólikát is kaphatnak, mert a szecsika a vastagbelekben nagyon összecsomósodik. Hogy legalább is minő hosszú legyen a szecsika arra nézve azt kell tudnunk, hogy az legalább is olyan hosszú legyen, hogy az állatok rágatlanul ne nyelhessek le. Ebből pedig azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a puha takarmányt hosszabbra kell vágni, mint a keményet, a zöldtakarmányt pl. hosszabbra, mint a szárazat, a szénát hosszabbra, mint a szalmát, a tavaszi szalmát hosszabbra, mint az őszt. A marha számára is mindig hosszabbra kell a szecsikát vágni, mint a ló és juh számára, mert előbbi a durva falatot is le tudja nyelni, míg utóbbiak csak a kellően felaprózott takarmányt nyelik le.

Ha már most azt akarjuk tudni, hogy mikor előnyös szecsikázunk az állatokat, hát erre több körülmény szolgáltat okot. Szecsikát etetünk, midőn az állatokkal szemes vagy töményített takarmányt, korpát, olajpogácsát etetünk; ha rosszabb minőségű szalastakarmányunk van, pl. nedves helyen termett sáros szénánk vagy szalmánk s azt akarjuk, hogy ebből az állatok többet egyenek, amit szecsikázással érünk el legjobban úgy, hogy ezt még megfűllesztve adjuk az állatoknak. Szecsikát etetni akkor is czélszerű, ha azt akarjuk, hogy az állatok kevés izéket hagyjanak a takarmányból, mi aszályos években vagy esetleg az elfásult vagy koros anyagok etetésénél lehet fontos. Sürgős munkaidőben, a midőn azt akarjuk, hogy a jószág hamarabb lakjék jól vagy ha lovakkal utban vagyunk, szintén czélszerű szecsikát etetni. Végre czélszerű még ősszel amikor a téli vagy tavasszal, amikor a nyári etetésre térünk át, hogy az átmenetet fokozatosan lehessen eszközölni.

Különfelek.

Az ember életkora. Egy millió ember életkorából a következő statisztikát állította össze egy angol statisztikus: 1.000.000 gyermek közül az első életévben meghal 150.000, a második évben körülbelül 53.000, a harmadik évben mintegy 28.000 hal meg, 4—14 éves korában meghal 4000; 14—15 éves meghal egy millióból 500.000. A 60. év egy millióból életben talál

370.000-et, a 80. év már csak mintegy 37.000 embert. Csak 225 ember éri meg a 95 esztendő és csak egyetlenegy a millióból éri meg a 108. életévet.

Az orrvérzés csillapítása. Fedorovics orosz orvos az orrvérzés elállítására a következő módot ajánlja: A beteg üljön egy karosszébe, két kezét a feje fölé összekulcsolva, vegyen hosszú, mély lélekzetet. A mellkas kitágulása következtében a fejben levő véredények összehúzóznak, a vérbőség csökken és ez maga után vonja a vérzés elállítását. Dr. Roche a nyakszirtre meleg borogatást ajánl.

Asszonycsere. Egy angol lap beszél el egy olyan esetet, amikor két férj kölcsönösen kicserélte a feleségét. Lutenban történt, hogy egy idősebb férfi följajánlotta egy barátjának, hogy cseréljék ki kölcsönösen a feleségeiket. Miután a feleségek is hajlandók voltak erre, kiállították a csereszerződést, tanukkal aláírták és föl is bélyegezték. Invernessben is volt nemrég egy hasonló eset. Egy farmos, aki észrevette, hogy a felesége szemet vetett egyik szomszédjára, ennek tréfásan ajánlotta, hogy cseréljenek asszonyt. Hat hét alatt meg is történt a csere. Feltűnést keltő és ezekhez hasonló eset történt nemrég Amerika egyik nyugati államában, ahol egy idősebb munkás ember feleségét és négy gyermekét oda-cserélte egy másik munkásember feleségéért és ugyanannyi gyermekeért. Hogy a gyermekek elvoltak-e ragadtatva a cserétől, azt nem lehetett megtudni, de hogy az asszonyok ujjongtak, az bizonyos. A legérdekesebb az, hogy a csere után is fenntartotta a két család a barátságot s kölcsönösen látogatták egymást, mintha mi sem történt volna. Álljon itt a sorozatban az a fiatal orosz paraszt, aki csinos, ifjú nejét egy középkorú hölgygyel elcserélte, de csak oly föltétellel, hogy a cserélő átveszi az anyósát is, aki megkeserítette az életét.

A nyeresemény örültje. Megrendítő eset történt, mint nekünk írják e napokban Szelistye erdélyi községben. Szerbu Vazul szelistyei lakos, a múlt hónap elején Nagy-Szebenben járt, s ez alkalommal vett egy nyolczad osztály sorsjegyet. Ezt a sorsjegyet a múlt héten kihúzták 5000 korona nyereseménnyel. Azonnal közölték Szerbuval a húzás eredményét. Szerbu a múlt vasárnap abban a reményben, hogy most már a pénzt is átveheti, bement Nagy-Szebenbe. A takarékpénztárban, ahol a sorsjegyet vásárolta, megmagyarázták neki, hogy mennyit nyert és hogy mikor fogja a pénzt megkapni. Szerbunak nagy volt az öröme s boldogan tért haza, ahol már mindenki tudott a szerencséséről. A szerencse azonban megzavarta Szerbu elméjét. Hétfőn éjjel hirtelen fölugrott az ágyból s kiáltozott, hogy rablók üldözik. Felesége nem tudta mire vélni a dolgot, csitítani iparkodott férjét, mire Szerbu torkon ragadta az asszonyt és fojtogatta. A gyermekek sívalkodására Szerbu elbocsátotta a már elalélt asszonyt s egy nagy késsel a kezében kifutott az utcára, ahol folyton kiabált és futkosott. A lármára többen kimentek az utcára s ezek közül Bosán Tódor és Bosán Gavrilla, Szerbu sgorai megakarták fogni az örültet, de ez a kezében volt konyhakést Bosán Tódor mellébe döfte, Bosán Gavrillának a karját hasította föl. Bosán Tódor rögtön meghalt. Az örültet csak ugye nehezen tudták megfékezni s megkötözve szállították Nagy-Szebenbe.

Ékszer — fogakból. A kanadai hölgyek a legértékesebb drágaköveket sem becsülik annyira, mint azokat az ékszereket, amelyek a félelmes grislimedve körmeiből készülnek. Ennek a szörnyetegnek a talpából készült nyaklánczok és karkötők régebben igen nagy becsben állottak, újabban azonban mind nagyobb érdeklődést tanúsítanak a javorszarvas fogai iránt, amelyekből a

legkülönbözőbb ékszereket és dísz tárgyakat készítenek. Ennek az izlés-változásnak nem annyira a kiveszőfélben levő állatfaj ritkasága az oka, mint inkább az a körülmény, hogy ennek az állatnak a fogai az indiánoknál igen becsesek. Ugyannyira, hogy még igen tetemes összegért sem hajlandók tőle megválni. Nemrégiben történt, hogy egy kereskedő a jó üzlet reményében fölkeresett egy indiánfalut, ahol az asszonyok és leányok több ezer ilyen fogból készült ékszert viseltek. Csak egy kis gyermekben is 200 font sterling értékű ékszert látott. Vérmes reményeiben azonban alaposan csalódott, mert összes pénzén csak egy fogat tudott vásárolni s azt is csak hosszas alakudozások után.

Szerkesztői üzenetek.

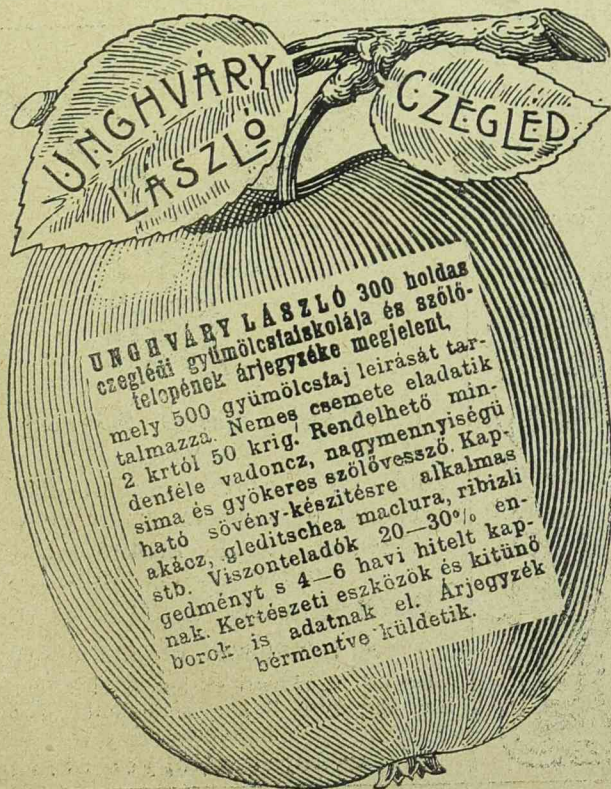
Fekete József urnak, Gyula. A illetők neveit helyes-kítettük a kimutatásban. **Kriszt Ödön** urnak, Horgospataka. A folyó év végeig. **Prekopp Gusztáv** urnak, Majthén. A beküldött 4 koronával az elmúlt augusztus végeig van előfizetve. **Pék József** urnak, Köblér őrtanya, 1902 március 31-ig. **Puha Vendel** urnak, Ábrahámtelek, 1902 május 31-ig. **Nacsá György** urnak, P. Iványi. Sajnos, hogy az említett naptárt nem lehetett összeállítani, mert a kartársak névjegyzékét csak két helyről kaptuk meg. Ugy látszik, hogy nehéz nálunk bármit is végbeinni, mert igen soknál még vagy a lelkesedés, vagy a saját érdekének felismerése teljesen hiányzik. Ilyen körülmények közt csak az országos erdészeti egyesület által kiadott zsebnaptárt szállthatjuk e hó vége felé. melynek ára ajánlott küldéssel 3 k 35 fil.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Ajánlkozás.

A polgári iskola 4 osztályát és az erdőőri szakiskolát végzett ifjú megfelelő állást keres. Érdeklődők forduljanak a következő címre:
Prekopp Gusztáv, Majthén, u. p. Pruzsina, Trencsén megye.

1-3

Fontos teli idényre!

TÉLI HALINA (FILCZ) CSIZMÁK (saját gyártmány)

erősek, meleget tartók, csinos kiállításban; 4 évig is viselhetők; jóságért és tartósságért kezességet vállalok.

➡ **Ára: 8 kor. 40 fil.** ➡

Megrendelésnél pontos mérték beküldését kérem

LENGYEL ALBERT,
erdőőr.

Alsó-Rákos, Nagy-Küküllő megye.

SKABA KÁROLY H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.

A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, sarkantyukban, vadász, vivó és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig raktáron vannak.

Javitások is elfogadtnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

TÖRKÖLY, SZILVORIUM, RUM és FINOM LIKÖRÖKET

bárki hideg uton minden készülék nélkül
kitűnő minőségben előállíthat.

Kezelési könyv és árlapok ingyen.

WATTERICH A.
BUDAPEST,

VI. Dohány-utca 5. szám.

Sörmérő-készülékek, cikkek a borkeléshez, minden borbetegség elleni szerek.

Első és legrégibb üzlet e szakmában

Fennáll 30 év óta.

Első rangú egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltósági Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsátása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekinthező számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb meglegedésére hoztuk kivitelbe.

POLGARI RUHÁK

a legújabb francia és angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk.

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megteveszteti óhajtkák, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyújthatnának.

Kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltósági Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája

Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRÁÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTALÁLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRÁK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
KÉSZPENZERT, VALAMINT,
RÉSZLETFIZETÉSRE

JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoológiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szőrmés vadat kitömésre

Jutányos árak, kitűnő munka, művészies kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászati képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.